

Yhteistyö sisäisen tarkastuksen ja kansallisten tarkastusvirastojen kesken julkissektorilla

11.5.2017 järjestettiin Brysselissä *ensimmäinen* Euroopan tasoinen tarkastusvirastojen verkoston (EUROSAI) ja sisäisten tarkastajien yhdistysten Euroopan verkoston (ECIIA) seminaari.

Seminaarin puheenvuorot koostuivat muutamien maiden yhteistyön käytäntöjen ja perustan esittelyistä sekä muutamista

EUROSAI-ECIIA -yhteistyösopimuksen perusteella tehtyjen tutkimustulosten esittelyistä. Seminaarissa esitellyt yhteistyön käytännöt vaihtelivat Itävallan vapaamuotoisesta yhteistyöstä Unkarin ja Liet-

tuan kirjalliseen yhteistyösopimukseen, ja edelleen Hollannin ja Venäjän lainsäädännössä säädeltyyn yhteistyöhön.

Yhteistyö perustuu usein tarpeeseen varmistua sisäisen tarkastuksen *laadunvarmistuksesta*. Monessa maassa tarkastusvirasto suorittaa tavalla tai toisella sisäisen tarkastuksen laadunarviointeja ja tarkastajien sertifiointeja varmistuakseen siitä, että sisäinen tarkastus toimii tiettyjen vaatimusten mukaan, jotta se voi antaa parlamentille riittävän luotettavan lausuman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta julkishallinnossa. Laadunarviointien vaatimukset vaihtelevat maittain, mutta perustuvat useimmiten IIA:n standardeihin. Venäjällä tarkastusvirasto suorittaa sisäisen tarkastuksen laadunarviointeja IIA:n ammatillista viitekehystä (IPPF) soveltaen. Hollannissa on käytössä yhteinen tarkastustietojärjestelmä tarkastusviraston ja sisäisten tarkastajien raporttien tallentamiseen ja jakamiseen, jonka avulla tarkastusvirasto arvioi myös sisäisen tarkastuksen työtä. Itävallassa tarkastusten tehokkuutta on lisäksi parannettu luomalla yhteisymmärrys raporttien sisältämistä riskienarvioinneista ja suosituksista.

Muita tärkeitä edellytyksiä yhteistyölle tarkastusvirastojen mielestä ovat sisäisen tarkastuksen *riippumattomuus* ja *objektiivisuus* sekä yhteistyön *luottamuksellisuus* ja *sitoutuneisuus*. Tästä syystä monessa maassa on vahvistettu sisäisen tarkastuksen henkilöresursseja.

Monessa tarkastusviraston esityksessä oli esillä kolmen puolustuslinjan malli, jonka hyödyntämistä on mm. Hollannissa vahvistettu osana johdon vahvistaman sisäisen valvonnan tilan arviointia. Liettuan yhteistyösopimus on strukturoitu selkeillä tavoitteilla joiden toteutumista on helppo arvioida. Liettuassa on sovittu myös yhteisistä sidosryhmäyhteistyön muodoista ja koulutustilaisuuksista mm. valtio- ja kuntajohtajille sekä tarkastukseen liittyvien opetusohjelmien ja kurssien laadunarvioinneista.

Englannin kokemukset valtion virastojen tarkastus- ja riskienhallinta toimikunnista (Audit & Risk Committees) ovat olleet pääosin positiiviset ja niiden toiminta on vahvistanut kansalaisten luottamusta virastojen johdon toimintaan. EUROSAI-EC IIA -tutkimuksen valossa monissa maissa tällaiset toimikunnat eivät ole julkissektorilla kovin yleisiä, ja niiden toiminnassa ja kokoonpanossa on puutteita, johtuen puutteellisesta pakottavasta lainsäädännöstä tai viranomaismääräyksistä (*protocol*).

Seminaari koettiin hyödylliseksi ja yhteisseminaareja on tarkoitus jatkaa. Tuomisina Suomeen saimme uusia ideoita yhteistyölle valtiontalouden tarkastusviraston kanssa.

Niina Sipiläinen, Tarkastusjohtaja, Julkissektoritoimikunta